

 . 04.10.

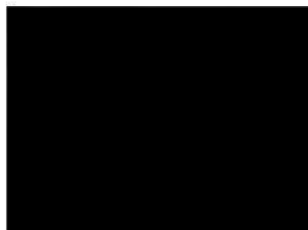
Dr. Halász Bálint

Spiegel

Donáti utca 35-45.

Tölgyfa utca 1-3.

képviseli:

a **Kúria Jpe.II.60.044/2022/10.** és **Kfv.VI.37.026/2022/8.** számú határozataival szemben.

Elsőfokú bírósági ügyszám:
103.K.701.045/2023.

2023. április 5.

ALKOTMÄNYIROŠAG	
Ügyvám:	
Érték:	
2023 APR 26	
Érték módja	
POSTA	EGYER
Készlet:	Készlet:

3. A II. r. indítványozó felel az érintett honlapok üzemeltetéséért, a szoftverfejlesztésért, az ügyfélszolgálatért, valamint a marketing és hírlevelek kiküldéséért.
4. A III. r. indítványozó online ismerkedésre alkalmas felületeket és mobil applikációkat üzemeltet, de a magyar piacon nem aktív.

II.2. A BUDAPEST FŐVÁROS KORMÁNYHIVATALA ÁLTAL LEFOLYTATOTT VIZSGÁLAT

5. Budapest Főváros Kormányhivatala a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény („**Fttv.**”) 10. § (1) bekezdésében² biztosított hatáskörében eljárva vizsgálat alá vonta az I. r. indítványozót.
6. A Kormányhivatal a 2019. augusztus 8-án meghozott, BP-05/200/02935-7/2019 számú határozatában („**Kormányhivatali Határozat**”; I/6 alatt csatolva) megállapította, hogy az I. r. indítványozó jogszabálysértést követett el, ugyanis megsértette az Fttv. 3. § (1) és (5) bekezdéseit, a 6. § i) pontját és a 7. § (1) bekezdését.³
7. A Kormányhivatali Határozat ezen túl további, az I. r. indítványozó által elkövetett, de a jelen indítvány szempontjából nem releváns jogszabálysértéseket is megállapított.⁴
8. A Kormányhivatali Határozat az I. r. indítványozóval szembeni bírság kiszabásától eltekintett, figyelemmel arra, hogy a kis- és középvállalkozások („**KKV**”) esetében erre a jogszabály lehetőséget ad, márpedig az I. r. indítványozó KKV-nak minősül.⁵

II.3. A GVH ELJÁRÁSA ÉS A GVH HATÁROZAT

9. 2018. június 8-án a GVH versenyfelügyeleti eljárást indított az I. r. indítványozóval szemben az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglaltak állítólagos megsértése miatt. A GVH a hatáskörét az Fttv. 10. § (3) bekezdésére⁶ alapította.
10. A GVH a 2020. július 30-án kelt GVH Határozatában megállapította, hogy az I. r. indítványozó 2017. november 28-tól kezdődően a [REDACTED] weboldalon, valamint 2017. december 18-tól kezdődően a [REDACTED] weboldalon elérhető online társkereső szolgáltatással kapcsolatban tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot valósított meg.⁷ A GVH ezen jogsértés miatt – további jogkövetkezmények mellett – 1,6 milliárd Ft versenyfelügyeleti bírságot szabott ki az I. r.

² Lásd az Fttv. 10. § (1) bekezdését: „A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt - a (2) és a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - a fogyasztóvédelmi hatóság jár el.”

³ Lásd a Kormányhivatali Határozat 5. oldalának utolsó bekezdését.

⁴ A Kormányhivatali Határozat alapján az I. r. indítványozó az Fttv. fentebb idézett rendelkezésein túl megsértette az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény 4. § c), d), f), h) pontjait, és 5. § (2) bekezdés a-d) pontjait, valamint a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet 11. § h), v), w) pontjait és 20. § (1)-(3) bekezdéseit.

⁵ Lásd a Kormányhivatali Határozat 7. oldalának 2-3. bekezdéseit.

⁶ Lásd az Fttv. 10. § (3) bekezdését: „A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.”

⁷ Lásd a GVH Határozat 1. oldalán kezdődő rendelkező rész 1. érdemi bekezdését.

indítványozóval szemben.⁸ A GVH a bírság összegét a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése⁹ alapján határozta meg.¹⁰

11. A GVH ezen bírság mögöttes felelőseként a Tpvt. 78. § (5) bekezdése¹¹ alapján a II. és III. r. indítványozókat nevesítette, és egyben rögzítette, hogy abban az esetben, ha az I. r. indítványozó a bírságot önként nem fizeti meg és vele szemben a végrehajtás sem vezet eredményre, akkor a GVH külön végzéssel a II. és III. r. indítványozókat kötelezi a bírság megfizetésére.¹²

II.4. A GVH HATÁROZATTAL SZEMBENI KERESÉT ÉS AZ FT ÍTÉLET

12. 2020. szeptember 11-én az indítványozók keresetlevelet terjesztettek elő a GVH Határozattal szemben a Fővárosi Törvényszéken (I/7 alatt csatolva).¹³
13. Az indítványozók keresetlevelükben eljárási és anyagi jogi jogszabálysértésekre hivatkozással kérték a GVH Határozat bírósági felülvizsgálatát. Az indítványozók már a keresetlevelükben rögzítették, hogy a GVH Határozat sérti a *ne bis in idem* elvet, ugyanis olyan állítólagos jogsértés miatt szankcionálta az I. r. indítványozót, amely kapcsán már a Kormányhivatali Határozat is jogsértést állapított meg vele szemben.¹⁴ Az indítványozók ugyancsak rögzítették keresetlevelükben, hogy a GVH Határozatnak a bírság összegét megállapító része is jogszabálysértő.¹⁵
14. A Fővárosi Törvényszék az FT Ítéletben az indítványozók keresetének részben helyt adott, a GVH Határozatnak a bírság megfizetésére kötelező rendelkezését megsemmisítette és e körben a GVH-t új eljárás lefolytatására kötelezte, egyebekben az indítványozók keresetét elutasította.

II.5. A KÚRIAI ÍTÉLET

15. Az FT Ítélettel szemben mind az indítványozók, mind a GVH felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
16. A Kúriai Ítélet az FT Ítéletet az indítványozók keresetét elutasító részében hatályában fenntartotta, míg a GVH Határozatnak a bírság megfizetésére kötelező rendelkezését megsemmisítő és a GVH-t új eljárásra kötelező részében hatályon kívül helyezte, és ez utóbbi körben az ügyben elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéket új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította azzal, hogy ezen új eljárás során a Fővárosi Törvényszéknek a bírságkiszabás jogszerűtlenségére alapított kereseti kérelem tekintetében is el kell utasítania az indítványozók keresetét.

⁸ Lásd a GVH Határozat 2. oldalának 3. bekezdését.

⁹ Lásd a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének a GVH Határozat meghozatal időpontjában hatályban volt normaszövegét: „A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.”

¹⁰ Lásd a GVH Határozat 448. bekezdését.

¹¹ Lásd a Tpvt. 78. § (5) bekezdésének a GVH Határozat meghozatalakor hatályos normaszövegét: „Ha a bírságot a vállalkozáscsoport jogsértést megvalósító tagja önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a vállalkozáscsoportnak a határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.”

¹² Lásd a GVH Határozat 2. oldalának 4. bekezdését.

¹³ Ezen perben az indítványozók mint felperesek, a GVH mint alperes vett részt.

¹⁴ Lásd a keresetlevél VI.5.36. bekezdését.

¹⁵ Lásd a keresetlevél VII. fejezetét.

17. Magyarán a Kúriai Ítélet azt rögzítette, hogy a GVH Határozat nem csak a jogsértés megállapítása, hanem a bírság kiszabása körében is jogszerű volt. A Kúriai Ítélet rögzítette azt is, hogy kizárólag arra tekintettel volt szükség a bírságkiszabás kapcsán a Fővárosi Törvényszék új eljárásra utasításának, mert e körben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény („Kp.”) nem ad lehetőséget az ítélet megváltoztatására:

„A Kúria [...] az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította tekintettel arra, hogy a Kp. rendelkezései értelmében a kereset elutasítására a felülvizsgálati bíróság nem jogosult. Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria fenti jogértelmezésének megfelelően kell dönteni a bírságkiszabás kérdésében azzal, hogy a határozat e tekintetben sem jogsértő. [kiemelés az indítványozóktól]”¹⁶

18. A Kúriai Ítéletnek a jelen eljárás szempontjából releváns további megállapításai a következők voltak:

- (i) az Fttv. 10. § (3) bekezdése alapján a GVH hatásköre fennállt a GVH Határozat meghozatalára;¹⁷
- (ii) a *ne bis in idem* elv sérelme nem állapítható meg, ugyanis a Kormányhivatali Határozat és a GVH Határozat két különböző hatóság által, különböző tényállások mellett meghozott határozat, amelyek nem ugyanazon jogsértés miatt állapították meg az I. r. indítványozó jogszabálysértését;¹⁸ valamint
- (iii) tévesen állapította meg az FT Ítélet, hogy a GVH Határozat a bírságkiszabás körében jogszabálysértő, az ugyanis a mérlegelési jogkörben hozott döntésekkel szemben támasztott követelményeknek maradéktalanul megfelel, így a Tpt. 78. § (1b) bekezdése alapján kiszabott bírság jogszerű volt, ezért a megismételt eljárás során a Fővárosi Törvényszéknek e körben is el kell utasítania az indítványozók keresetét.¹⁹

II.6. A KÚRIAI ÍTÉLETTEL SZEMBENI ALKOTMÁNYJOGI PANASZ ÉS JOGEGYSÉGI PANASZ

19. A Kúriai Ítélettel szemben az indítványozók az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt, míg a Kúriához jogegységi panaszt nyújtottak be.
20. A T. Alkotmánybíróság a 2023. január 24-én kelt 3055/2023. (II. 8.) AB végzésével az indítványozók alkotmányjogi panaszát visszautasította, „[f]igyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás még a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárásra tekintettel nem zárult le, ezért az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárás az Alkotmánybíróság eljárásának törvényi akadályát képezi.”²⁰
21. A T. Alkotmánybíróság ugyanezen AB végzésében ugyanakkor rögzítette, hogy „abban az esetben, ha az indítványozók utóbb a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntését követően, annak átvételéhez képest határidőben ismételten előterjesztik alkotmányjogi panaszukat immáron a Jogegységi Panasz Tanács döntésével szemben, mely alkotmányjogi panasz egyben a Kúria Kfv. VI.37.026/2022/8. számú ítéletére, illetőleg az ítélet meghozatala során alkalmazott jogszabályi

¹⁶ Lásd a Kúriai Ítélet [132] bekezdését.

¹⁷ Lásd a Kúriai Ítélet [71]-[74] bekezdéseit.

¹⁸ Lásd a Kúriai Ítélet [78] bekezdését.

¹⁹ Lásd a Kúriai Ítélet [129] bekezdését.

²⁰ Lásd a 3055/2023. (II. 8.) AB végzés [4] bekezdését.

rendelkezésre is kiterjed, az alkotmányjogi panasz az Ügyrend 32. § (4) bekezdése értelmében nem minősül majd elkésztnek.”²¹

22. A Kúria a 2023. február 20-án kelt és az indítványozók által 2023. március 2-án kézhez vett Kúriai JPT Határozatával az indítványozók jogegységi panaszát elutasította, és ezzel az alaptörvény-ellenes Kúriai Ítéletet, FT Ítéletet és GVH Határozatot hatályban tartotta.

III. AZ INDÍTVÁNY BEFOGADHATÓSÁGA

23. A jelen III. fejezetben az indítványunk befogadhatóságára vonatkozó érveinket adjuk elő az Abtv.-nek a befogadás körében releváns rendelkezései tükrében.
24. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában és 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel: Egyrészt, a Kúriai JPT Határozat, valamint a Kúriai JPT Határozattal felülbírált Kúriai Ítélet, továbbá a Kúriai Ítélettel felülbírált FT Ítélet és GVH Határozat a lenti IV. fejezetben kifejtettek okán ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésével (*ne bis in idem* elv sérelme) és az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével (egyenlő bánásmód követelményének sérelme). Másrészt, a Kúriai JPT Határozattal felülbírált Kúriai Ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével (tisztességes eljáráshoz való jog sérelme) és XXVIII. cikk (7) bekezdésével (jogorvoslathoz való jog sérelme). Harmadrészt, a GVH Határozat bírságot megállapító rendelkezése – amelyet a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet is megerősített – a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatán alapul, amely ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével (*nulla poena sine lege* elv sérelme) és XV. cikk (2) bekezdésével (egyenlő bánásmód követelményének sérelme).
25. Az indítványozók érintettsége abban áll, hogy (i) a GVH Határozat azt állapította meg, hogy az I. r. indítványozó jogsértést követett el, és vele szemben bírságot szabott ki, míg (ii) a II. és III. r. indítványozókat mögöttes felelősként jelölte meg arra az esetre, ha az I. r. indítványozó a bírságot nem fizetné meg vagy azt rajta nem lehetne végrehajtani. Az FT Ítéletet felülbíráló Kúriai Ítélet pedig megállapította, hogy a GVH Határozat teljes egészében – tehát a jogsértés megállapítása és a bírság kiszabása körében is – megfelelt a jogszabályoknak. Az indítványozók által a Kúriai Ítélettel szemben előterjesztett jogegységi panaszt a Kúriai JPT Határozat elutasította, és ezzel fenntartotta a Kúriai Ítéletben lévő alaptörvény-ellenességeket.
26. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjában és 27. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt feltétel: Az indítványozók a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, ugyanis a Kúriai JPT Határozattal, illetve a Kúriai Ítélettel szemben további jogorvoslatnak nincs helye, ahogyan ez mindkét határozat rendelkező részéből is kitűnik.
27. Az Abtv. 29. §-ában foglalt feltétel: A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség a jelen ügyben abban áll, hogy (i) a Kúriai JPT Határozat, valamint a Kúriai JPT Határozattal felülbírált Kúriai Ítélet, továbbá a Kúriai Ítélet, valamint a Kúriai Ítélettel felülbírált FT Ítélet és GVH Határozat a lenti IV. fejezetben kifejtettek okán ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésével és az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével; (ii) a Kúriai JPT Határozattal felülbírált Kúriai Ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel; valamint (iii) a GVH Határozat bírságot megállapító rendelkezése – amelyet a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet is megerősített – a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatán alapul, amely ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével és XV. cikk (2) bekezdésével.

²¹ Lásd a 3055/2023. (II. 8.) AB végzés [5] bekezdését.

28. Ebben a körben külön is hangsúlyozzuk, hogy az itt kifejtett felvetések nem jelentik „a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.”²² Épp ellenkezőleg: a felvetett kérdések alapvető alkotmányjogi jelentőségűek (így különösen a *ne bis in idem* elv sérelme), de mindenképpen felvetik annak kételyét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség áll fenn. Így különösen azért, mivel a Kúria által tételezett hatáskörelvonás (a tisztességes eljárás sérelme) láthatóan áthatotta a bíróság körében hozott döntést, lényegében megkötvén a Fővárosi Törvényszék kezét a további eljárás tekintetében.
29. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt feltétel: A jelen alkotmányjogi panaszt a Kúriai JPT Határozat 2023. március 2-i kézhezvételét követő hatvan napon belül terjesztjük elő.
30. E körben az indítványozók rögzíteni kívánják, hogy az alapvető jogaik sérelmét elsősorban a Kúriai Ítélettel, az FT Ítélettel és a GVH Határozattal, valamint a Tptv. egyes rendelkezéseivel összefüggésben állítják. Az indítványozók a Kúriai JPT Határozat alaptörvény-ellenességét pedig ahhoz kapcsolódóan állítják, hogy e határozat elutasította az indítványozók jogegységi panaszát, és ezzel hatályban tartotta azon korábbi bírósági és hatósági döntéseket – ti. a Kúriai Ítéletet, az FT Ítéletet és GVH Határozatot –, amelyek az alábbiakban részletesen bemutatottak szerint sértik az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogát.
31. Az indítványozók továbbá rögzíteni kívánják azt is, hogy a jelen alkotmányjogi panaszuk azért is irányul a Kúriai JPT Határozat alaptörvény-ellenessége vizsgálatára, mert az általuk korábban benyújtott és a T. Alkotmánybíróság által IV/2171/2022 ügyszám alatt lajstromozott alkotmányjogi panaszukat visszautasító 3055/2023. (II. 8.) AB végzésben rögzítésre került, hogy „*abban az esetben, ha az indítványozók utóbb a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntését követően, annak átvételéhez képest határidőben ismételten előterjesztik alkotmányjogi panaszukat immáron a Jogegységi Panasz Tanács döntésével szemben, mely alkotmányjogi panasz egyben a Kúria Kfv. VI.37.026/2022/8. számú ítéletére, illetőleg az ítélet meghozatala során alkalmazott jogszabályi rendelkezésre is kiterjed, az alkotmányjogi panasz az Ügyrend 32. § (4) bekezdése értelmében nem minősül majd elkésztnek.* [kiemelés az indítványozóktól]”²³
32. Magyarán az indítványozók jelen alkotmányjogi panasz iránti indítványa azért irányul a Kúriai Ítélet és a Tptv. egyes rendelkezésein túl a Kúriai JPT Határozat alaptörvény-ellenességének vizsgálatára is, hogy az indítványozók maradéktalanul eleget tegyenek a T. Alkotmánybíróság 3055/2023. (II. 8.) AB végzésében írtaknak, és a jelen indítványuk elkésztése ne merülhessen fel.
33. E helyütt végezetül rögzíteni kívánjuk, hogy a jelen indítvány befogadásának az sem képezheti akadályát, hogy az alapeljárás még folyamatban van, arra tekintettel, hogy a Kúriai Ítélet az FT Ítéletet részben hatályon kívül helyezte és e körben a Fővárosi Törvényszéket mint elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A T. Alkotmánybíróság 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalása értelmében ugyanis „[a]z Ügyrend szabálya kizárja az alkotmányjogi panasszal megtámadható felülvizsgálati döntések köréből a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező és az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra utasító kúriai döntéseket. Ilyen esetekben az alapeljárás még folyamatban van, annak lezárultáig a „jogorvoslati lehetőségek még nincsenek kimerítve”, tehát az alkotmányjogi panaszt ezen esetekben általában vissza kell utasítani. Ez alól kivételt jelent, tehát nem kell visszautasítani az ilyen döntést támadó alkotmányjogi panaszt, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az

²² Lásd a 3125/2023. (III. 14.) AB végzés, [18] bekezdését.

²³ Lásd a 3055/2023. (II. 8.) AB végzés [5] bekezdését.

indítványozónak alapjogsérelmet, miként az is, ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az alsóbb fokú bíróság, illetve az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében, vagyis tartalma szerint a hatályon kívül helyező végzést az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni. [kiemelések az indítványozóktól]²⁴

34. Márpedig a jelen esetben a Kúriai Ítélet éppen azt rögzítette, hogy GVH Határozat a bírságkiszabás körében sem jogszabálysértő, és ezért arra utasította a Fővárosi Törvényszéket mint elsőfokú bíróságot, hogy az indítványozók mint felperesek keresetét teljes egészében utasítsa el. Így a Kúriai Ítéletet a fentebb idézett 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás alapján az „*eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni*”, amellyel szemben helye van a jelen alkotmányjogi panasz iránti indítványnak.
35. Ezen túl a jelen indítvány visszautasításának azért sincs helye, mert az indítványozók az Alaptörvény sérelmét a lenti IV.2. alfejezetben kifejtettek szerint a Kúriai Ítélet azon részével összefüggésben is állítják, amely kötelezően előírta, hogy a megismételt eljárás során az indítványozók mint felperesek keresetét teljes egészében elutasító ítéletet kell hoznia a Fővárosi Törvényszéknek. Magyarán az indítványozók jelen alkotmányjogi panaszában állított „*alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal [ti. a Kúriai Ítélettel] függ össze [közbeékelte magyarázat az indítványozóktól]*”.
36. A jelen indítvány befogadásának tehát az 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalásban kimunkált alkotmánybírói jogértelmezés sem képezheti akadályát.

IV. AZ INDÍTVÁNYOZÓK ALAPTÖRVÉNYBEN BIZTOSÍTOTT JOGÁNAK SÉRELME

IV.1. ELSŐDLEGES INDÍTVÁNY – AZ ALAPTÖRVÉNY B) CIKK (1) BEKEZDÉSÉNEK ÉS XXVIII. CIKK (6) BEKEZDÉSÉNEK, VALAMINT AZ ALAPTÖRVÉNY XV. CIKK (2) BEKEZDÉSÉNEK SÉRELME

37. A fenti I. fejezet (A) pontjában előadott kérelem kapcsán az indítványozók az alábbiakban mutatják be, hogy miért áll fenn az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (6) bekezdésének, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme, és ekként miért van helye a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet teljes egészének, az FT Ítéletre és a GVH Határozatra kiterjedő megsemmisítésének.

IV.1.1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (6) bekezdésének sérelme

38. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése értelmében „*Magyarország független, demokratikus jogállam*”.
39. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése értelmében „*[a] jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltethető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték*”. Az Alaptörvény ezen rendelkezése a *ne bis in idem* elvet, tehát a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres értékelés tilalmának elvét rögzíti.
40. Az Alkotmánybíróság több korábbi határozatában taglalta a *ne bis in idem* elv mibenlétét és pontos terjedelmét.

²⁴ Lásd a 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 3. pontját.

41. Ennek keretében a 18/2022. (VIII. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy „[a] *ne bis in idem* elvében testet öltő és a jogbiztonság követelményével összhangban értelmezett alkotmányos garancia kifejezetten az állami büntetőhatalom visszaélésszerű gyakorlásával szemben védi az egyént [...]. Magában foglalja [...] annak a tilalmát, hogy valakivel szemben ugyanazon jogellenes cselekménye miatt egymást követően vagy egymással párhuzamosan több olyan büntető szankció alkalmazására irányuló eljárás folyjon, amelyek eredményeként több büntető jogkövetkezmény alkalmazására kerül sor.”²⁵
42. Az Alkotmánybíróság a feni megállapításain túl azt is elvi élel mondta ki a 8/2017. (IV. 18.) AB határozatban, hogy „annak mérlegelésekor, hogy a vizsgálat alá vont eljárás, illetve szankció »büntető« jellegű-e vagy sem, nem az adott eljárás jogági besorolását tekintőnek, hanem az eljárás és jogkövetkezmény funkciójából indul ki. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében - összegezve eddigi gyakorlatát, illetve felhasználva a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusokban kikristályosodott mércét - az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése tekintetében egy eljárás abban az esetben büntető jellegű, ha valamely természetes személy által megvalósított jogellenes cselekmény miatti felelősségre vonásra irányul, amennyiben az eljárás során alkalmazandó jogkövetkezmény büntetésnek minősül, azaz - célját és hatását tekintve - megtorló jellegű és prevenciót szolgáló joghátrány.”²⁶
43. Az Alkotmánybíróság a fentiekben idézett két AB határozatában egyértelműen úgy foglalt állást, hogy mind az állatvédelmi bírság kiszabására irányuló közigazgatási eljárás, mind a jogellenes halfogás szankcionálására irányuló közigazgatási eljárás büntetőjogi jellegű eljárás. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint pedig ezen, büntetőjogi eljárásokban érvényesülnie kell az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (6) bekezdéséből eredő *ne bis in idem* elvnek.²⁷
44. A fenti alkotmánybírósági határozatoknak pedig azért van kiemelt relevanciája a jelen alkotmányjogi panasz tekintetében, mert az I. r. indítványozóval szemben a Kormányhivatal, majd a GVH által lefolytatott hatósági eljárások és az azokban született határozatok egyértelműen olyan büntető jellegű eljárásoknak, illetve határozatoknak minősülnek, amelyek esetében érvényesülnie kell – pontosabban kellett volna – a *ne bis in idem* elvnek, ugyanis
- (i) mind a Kormányhivatal, mind a GVH eljárása jogellenes cselekmény miatti felelősségre vonásra, nevezetesen az Fttv. szerinti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma megsértésének megállapítására irányult;

²⁵ Lásd a 18/2022. (VIII. 1.) AB határozat [66] bekezdését.

²⁶ Lásd a 8/2017. (IV. 18.) AB határozat [35] bekezdését.

²⁷ Lásd a 8/2017. (IV. 18.) AB határozat rendelkező részének 1. pontját: „Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 43. § (1) és (4) bekezdésének alkalmazása során az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (6) bekezdéséből, a jogbiztonság elvéből, valamint a kétszeres eljárás alá vonás és büntetés tilalmából eredő alkotmányos követelmény, hogy ha állatkinzás vétsége vagy büntette miatt büntetőjogi felelősség megállapításának van helye, vagy a büntetőjogi felelősség kérdésében már jogerős marasztaló döntés született, akkor ugyanazon tényállás alapján indult állatvédelmi hatósági eljárásban, ugyanazon jogellenes cselekmény miatt állatvédelmi bírság kiszabására ugyanazon személlyel szemben nem kerülhet sor.”; továbbá a 18/2022. (VIII. 1.) AB határozat [111] bekezdését: „Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a jogellenes halfogásra irányuló tevékenységet és annak szankcionálását a jogalkotó - részben a Hhvtv. és a Btk. rendelkezéseiben, részben a Szankció tv.-ben és az Ákr.-ben - nem az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (6) bekezdésével összhangban szabályozta. A hatályos jogszabályi rendelkezések ugyanis nem zárják ki annak lehetőségét, hogy azonos elkövető ugyanazon történeti tényállás szerinti magatartását két büntető jellegű eljárásban az eljáró szervek egymástól függetlenül büntetéssel szankcionálják.”

- (ii) mind a Kormányhivatalnak, mind a GVH-nak lehetősége volt arra, hogy az Fttv. 17. § (2) bekezdése alapján bírságot és más büntetést szabjon ki az I. r. indítványozóval szemben;
 - (iii) mind a Kormányhivatali Határozat, mind a GVH Határozat megállapította az I. r. indítványozó jogszabálysértését és vele szemben jogkövetkezmények alkalmazását írta elő;
 - (iv) ráadásul a GVH Határozat 1,6 milliárd Ft összegű bírságot állapított meg, és kifejezetten nevesítésre került az is, hogy annak összegét a megtorló és a preventív célok érdekében határozta meg a GVH ilyen magas összegben.²⁸
45. Ahogyan ezt a fentebb már idézett 8/2017. (IV. 18.) AB határozat rögzíti, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (6) bekezdéséből eredő *ne bis in idem* elv alapján alaptörvény-ellenes, ha valakivel szemben *ugyanazon* jogellenes cselekménye miatt egymást követően vagy egymással párhuzamosan több olyan büntető szankció alkalmazására irányuló eljárás folyik, amelyek eredményeként több büntető jogkövetkezmény alkalmazására kerül sor vele szemben.
46. Márpedig a jelen esetben pontosan ez történt. Az I. r. indítványozóval szemben ugyanis mind a Kormányhivatal, mind a GVH büntető szankció alkalmazására irányuló eljárást folytatott, azok során mindkét hatóság megállapította az I. r. indítványozó jogi felelősségét, és vele szemben büntető jellegű jogkövetkezmény alkalmazására került sor. Azt, hogy a GVH Határozat, valamint az azt felülbíráló FT Ítélet és Kúriai Ítélet esetében miért sérült a *ne bis in idem* alkotmányos elve, az alábbiakban részletesen bemutatjuk.
47. Az Fttv. 10. § (1) bekezdése értelmében a „[a] tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt - a (2), a (3) és az (5) bekezdésben foglalt kivétellel - a fogyasztóvédelmi hatóság jár el.” Az Fttv. 10. § (3) bekezdése értelmében „[a] tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.”
48. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megsértésével kapcsolatos eljárások tekintetében az Fttv. több hatóságra is hatáskört telepít, és egyúttal világosan rögzíti, mely esetekben melyik hatóság jogosult eljárni. Ezen túlmenően, az Fttv. 12. § (1) bekezdése azt is rögzíti, hogy „[a] 10. §-ban megjelölt hatóságok a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértésével kapcsolatos feladataik hatékony ellátása érdekében együttműködnek egymással. Az együttműködés különösen a hatóságok jogalkalmazási gyakorlatának kölcsönös megismerését, az anyagi és eljárásjogi szabályok egységes alkalmazását, a hatásköri összeütközések elkerülését, az esetleges hatásköri viták hatékony rendezésének megkönnyítését szolgálja.”
49. A 2019. augusztus 8-án kelt Kormányhivatali Határozat egyértelműen rögzíti, hogy:
- (i) a Kormányhivatal a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indított eljárást az I. r. indítványozóval szemben;²⁹
 - (ii) a Kormányhivatal az eljárása során az I. r. indítványozó által üzemeltetett [REDACTED] weboldal tartalmát vizsgálta;³⁰

²⁸ Lásd a GVH Határozat 447. bekezdését: „Az eljáró versenytanács az elrettentő hatás érdekében is indokoltnak tartotta a bírság alapösszegének korrekciós növelését, megelőzendő bármely hasonló, a fogyasztók számára jelentősebb és igen nehezen korrigálható, orvosolható kárt okozó – több tekintetben kifogásolható kereskedelmi gyakorlattal bemutatott – szerződéses konstrukciót és az ahhoz kapcsolódó tájékoztatási gyakorlatot. Az így számított bírság összege 1.600.000.000 Ft.”

²⁹ Lásd a Kormányhivatali Határozat 7. oldalán lévő VII. fejezet 1. bekezdését.

³⁰ Lásd a Kormányhivatali Határozat 2. oldalán lévő I. fejezetet.

- (iii) a Kormányhivatali Határozat ezen honlap kapcsán állapította meg, hogy az I. r. indítványozó az Fttv. 3. § (1) bekezdésébe ütköző tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott;³¹ és
 - (iv) az Fttv. 3. § (1) bekezdésének megsértése miatt az I. r. indítványozóval szemben különböző jogkövetkezményeket alkalmazott, de a bírság kiszabásától eltekintett, figyelemmel arra, hogy a KKV-nak minősülő I. r. indítványozó esetében erre törvényi lehetősége volt.³²
50. Ha pedig a Kormányhivatali Határozatot összevetjük a 2020. július 30-án kelt GVH Határozattal, akkor megállapítható, hogy a GVH ugyanazon tényállás és ugyanazon jogsértés kapcsán vonta vizsgálat alá az I. r. indítványozót, és vele szemben ugyanazon jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezményt, mint a Kormányhivatal. A GVH Határozat ugyanis egyértelműen rögzíti, hogy:
- (i) a GVH a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indított eljárást az I. r. indítványozóval szemben;³³
 - (ii) a GVH az eljárása során az I. r. indítványozó által üzemeltetett [REDACTED] weboldal tartalmát vizsgálta;³⁴
 - (iii) a GVH Határozat ugyancsak azt állapította meg, hogy az I. r. indítványozó az Fttv. 3. § (1) bekezdésébe ütköző tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott;³⁵ és
 - (iv) a GVH Határozat a Kormányhivatali Határozattal egyezően rögzítette, hogy az I. r. indítványozóval szemben elviekben helye lehet a bírságkiszabás mellőzésének azon az alapon, hogy KKV-nak minősül, ám végül úgy döntött, hogy 1,6 milliárd Ft bírságot szab ki vele szemben, amely bírság mögöttes felelőse a II. és III. r. indítványozó.
51. Azt követően tehát, hogy az időben korábbi, 2019. augusztus 8-án kelt Kormányhivatali Határozat már megállapította az I. r. indítványozó „büntetőjogias jellegű” felelősségét, a GVH-nak az Alaptörvény B) cikk első bekezdése és XXVIII. cikk (6) bekezdése szerinti *ne bis in idem* elvre tekintettel már nem lehetett volna lehetősége arra, hogy az időben későbbi, 2020. július 30-án kelt GVH Határozatában ugyanazon tényállás és jogsértés kapcsán állapítsa meg az I. r. indítványozó felelősségét, mint a Kormányhivatali Határozat.
52. E körben a teljesség kedvéért megjegyezzük, hogy a GVH-nak az Fttv. 12. § (1) bekezdése alapján tudnia kellett és egyébként tényszerűen tudomással is rendelkezett a Kormányhivatali Határozatról, ahogyan ez a GVH Határozatból magából is kitűnik.³⁶ Sőt, a GVH nemcsak, hogy tudomással rendelkezett a Kormányhivatali Határozatról, hanem a saját határozatának meghozatala és ekként az I. r. indítványozó jogi felelősségének megállapítása érdekében fel is használta annak a megállapításait: „[a] Kormányhivatal határozatára tekintettel megállapítható a fentiek alapján, hogy a [REDACTED] szerződéskötést megelőző tájékoztatása során - elektronikus kereskedelmi szolgáltatással

³¹ Lásd a Kormányhivatali Határozat 5. oldalán kezdődő III. fejezet 1. bekezdését és ugyanezen oldal utolsó bekezdését.

³² Lásd a Kormányhivatali Határozat rendelkező részét és 7. oldalának 2-3. bekezdéseit.

³³ Lásd a GVH Határozat indokolása 1-2. bekezdéseit.

³⁴ Lásd a GVH Határozat 11-12. bekezdéseit. E körben a teljesség kedvéért megjegyezzük, hogy a GVH a vizsgálatát a [REDACTED] (lásd e körben a GVH Határozat 13. bekezdését).

³⁵ Lásd a GVH Határozat rendelkező részének 1. bekezdését.

³⁶ Lásd a GVH Határozat 139-144. bekezdését, továbbá 230. számú lábjegyzetét, amelyek rögzítik, hogy a Kormányhivatali Határozat a GVH eljárás iratanyagának részét képezte VJ/19-70/2018. iratszám alatt.

összefüggő - súlyos jogsértésnek minősülő gyakorlatot folytatott.”³⁷ Magyarán a GVH nem csupán ugyanazon tényállás és jogszabálysértés miatt alkalmazott jogkövetkezményt az I. r. indítványozóval szemben, mint a Kormányhivatal, hanem az I. r. indítványozó jogszabálysértését részben éppen a Kormányhivatali Határozat alapján állapította meg maga is.

53. A fentiek tehát teljeskörűen igazolják, hogy a GVH Határozat sérti a Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (6) bekezdéséből következő *ne bis in idem* elvet.
54. E körben a teljesség kedvéért hangsúlyozni kívánjuk, hogy a *ne bis in idem* elv sérelme kapcsán nem bír relevanciával az, hogy a Kormányhivatali Határozat nem, „csupán” a GVH Határozat szabott ki bírságot az I. r. indítványozóval szemben. Ennek oka a következőkben áll.
55. A Kormányhivatali Határozat ugyanúgy megállapította, hogy az I. r. indítványozó jogszabálysértést követett el, vele szemben különböző jogkövetkezmények alkalmazását is előírta, de a legsúlyosabb büntetés, a bírság kiszabásától a törvény adta lehetőségekre tekintettel – nevezetesen az I. r. indítványozó KKV-státusza okán – eltekintett. Ez azonban semmit nem változtat azon a tényen, hogy az I. r. indítványozó „büntetőjogias jellegű” felelősségre vonása már a Kormányhivatali Határozattal megtörtént. Egy hasonló helyzetű példával illusztrálva, ha valakivel szemben bűncselekmény elkövetése miatt a Btk. 64. §-a szerinti megrovás alkalmazását írja elő jogerős ítélet, akkor vele szemben utóbb, ugyanazon cselekmény miatt nem lehet helye pénzbírság, szabadságvesztés vagy bármilyen más büntetés kiszabásának. Az újabb büntetés kiszabása ugyanis sértené a *ne bis in idem* elvet még akkor is, ha a korábbi büntetés enyhébb volt, mint a későbbi.
56. Ezen példát a jelen tényállásra vetítve, önmagában az a körülmény, hogy a Kormányhivatal által az I. r. indítványozóval szemben alkalmazott jogkövetkezményeknél létezik súlyosabb is, amit a Kormányhivatal mérlegelést követően nem alkalmazott, nem jelenti azt, hogy ne állna fenn a kétszeres eljárás alá vonás és értékelés tilalma. Magyarán a jelen esetben a *ne bis in idem* elv kapcsán nem annak van relevanciája, hogy a Kormányhivatal a bírságolásnál enyhébb szankciót alkalmazott az I. r. indítványozóval szemben, hanem annak, hogy a jogi felelősségét megállapította és vele szemben jogkövetkezményt alkalmazott. Így a GVH-nak már nem lett volna lehetősége arra, hogy az I. r. indítványozó felelősségét ugyanazon cselekmény és jogellenes magatartás kapcsán ismételten megállapítsa, és vele szemben ismételten szankciót alkalmazzon.
57. A fentiek tehát teljeskörűen alátámasztják, hogy a GVH Határozat sérti az Alaptörvény B) cikkéből és XXVIII. cikk (6) bekezdéséből eredő *ne bis in idem* elvet, és ekként alaptörvény-ellenes. Azáltal pedig, hogy a GVH Határozatot felülbíráló FT Ítélet és Kúriai Ítélet arra a megállapításra jutott, hogy a GVH Határozat nem jogszabálysértő, valójában ezen ítéletek is alaptörvény-ellenesé váltak, ugyanis jogszerűnek minősítették az alaptörvény-ellenes GVH Határozatot. Ebből kifolyólag tehát az FT Ítélet és a Kúriai Ítélet is sérti az Alaptörvény B) cikkéből és XXVIII. cikk (6) bekezdéséből eredő *ne bis in idem* elvet.
58. A Kúriai JPT Határozat alaptörvény-ellenessége pedig abban áll, hogy az indítványozók jogegységi panaszát elutasította, és ezzel az Alaptörvény B) cikkét és XXVIII. cikk (6) bekezdését sértő Kúriai Ítéletet hatályában fenntartotta.
59. E helyütt végezetül rögzíteni kívánjuk, hogy a II. és III. r. indítványozók érintettsége azért áll fenn, mert a *ne bis in idem* elv megsértésével megszületett GVH Határozat alapján a bírságnak ők a mögöttes felelősei. Magyarán abban az esetben, ha az I. r. indítványozó bármely okból nem tesz eleget a bírságfizetési-kötelezettségnek, és vele szemben a végrehajtás sem vezet eredményre, akkor

³⁷ Lásd a GVH Határozat 143. bekezdését.

a II. és III. r. indítványozókat fogja kötelezni a GVH a bírság megfizetésére. Ennek okán a II. és III. r. indítványozóknak is elemi érdeke fűződik ahhoz, hogy a T. Alkotmánybíróság megsemmisítse a Kúriai JPT Határozatot, a Kúriai és az FT Ítéleteket, valamint a GVH Határozatot, ugyanis csak ezen módon tudnak mentesülni azon fizetési kötelezettségük alól, amely egy alaptörvény-ellenes döntésből ered.

IV.1.2. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme

60. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”
61. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ezen alapvető jog nemcsak természetes személyeket, hanem jogi személyeket, így a jelen esetben az indítványozókat is megilleti.³⁸
62. Az Alkotmánybíróság a 3534/2021. (XII. 22.) AB határozatban a következőket rögzítette a diszkrimináció tilalma kapcsán:

„A hátrányos megkülönböztetés tilalma nem jelenti minden megkülönböztetés tilalmát, a tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok terén tett megkülönböztetésekre terjed ki. Személyek közötti, alaptörvénytől hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. »A megkülönböztetés pedig akkor alaptörvény-ellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó [egymással összehasonlítható] jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne. Rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy az alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozó, személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis önkényes.« {Lásd összefoglalóan: 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]; az Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdésének ezt az értelmezését követte a 32/2015. (XI. 19.) AB határozat is, Indokolás [78]-[80] és [91]; és az 1/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [14]}»³⁹

63. Az indítványozók álláspontja szerint a GVH Határozat, az FT Ítélet, a Kúriai Ítélet és a Kúriai JPT Határozat sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését az indítványozókra kiszabott bírság mértéke tekintetében.
64. Az indítványozók ismerik a T. Alkotmánybíróság gyakorlatát, miszerint szakjogi kérdésekben alkotmányjogi panasz nem befogadható. A jelen esetben ugyanakkor az indítványozók kifogása a bírság kapcsán arra vonatkozik, hogy az indítványozók nem részesültek azonos elbánásban a bírságszankció alkalmazása során velük összehasonlítható helyzetben lévő, ugyancsak KKV-nak minősülő vállalkozásokkal, továbbá ugyanolyan elbánásban részesültek, mint az indítványozókkal összehasonlítható helyzetben nem lévő, jelentős árbevételű, multinacionális online szolgáltatók. Mindkét aspektusa a bírságszankció meghatározásának sérti a diszkrimináció tilalmát, amely az ebből következően elszenvedett bírságtöbblet formájában okozott alapjogsértést az indítványozóknak.

³⁸ Lásd például a 12/2021. (IV. 14.) AB határozatot és a 3064/2022. (II. 25.) AB határozatot.

³⁹ Lásd a 3534/2021. (XII. 22.) AB határozat [14] bekezdését

65. Ahogyan az indítványozók a per során is hangsúlyozták az GVH korábbi gyakorlatában, amikor KKV-t vont eljárás alá a GVH fogyasztóvédelmi ügyben, mindig figyelemmel volt a vállalkozás KKV státuszára. KKV-kre kiszabott bírság összege soha nem volt olyan magas (sem relatív, sem abszolút tekintetben), mint a jelen esetben kiszabott bírság.⁴⁰ Az I. r. indítványozóval szemben kiszabott bírság nominálisan több mint tízszer magasabb, mint a hasonló esetekben bármikor kiszabott legmagasabb – tehát nem az átlagos – bírság.⁴¹ Ezáltal pedig a GVH Határozat egy teljesen nyilvánvaló diszkriminációt valósított meg.
66. Továbbá az eljárás korábbi szakaszában szintén nagy hangsúllyal merült fel az az alapjogi érvelés, hogy a GVH bírságmérlegelése során az I. r. indítványozó a Facebookkal és Booking.commal került egy tekintet alá. Ugyanakkor pénzügyi szempontból nyilvánvaló, hogy a KKV-nak minősülő indítványozók még csak meg sem közelítik a Facebook és a Booking.com óriási méretű cégcsoportjait: ennek ellenére az GVH által kiszabott bírság hasonló nagyságrendű (sőt még magasabb is, mint a Facebook-ra kiszabott bírság). Miközben mind a Booking.com és a Facebook Ireland Ltd. olyan nagy nemzetközi vállalatok, amelyek olyan cégcsoportokhoz tartoznak, amelyeknek a globális árbevétele ezerszer nagyobb, mint az indítványozók cégcsoportjának árbevétele.⁴² Az indítványozók ebben az összefüggésben is tiltott diszkriminációt azonosítottak, amely alaptörvényt sértő bírságmérlegelést eredményezett.
67. Tekintettel arra, hogy az FT Ítélet, a Kúriai Ítélet és a Kúriai JPT Határozat is egyetértett a GVH Határozat alaptörvény-ellenes jogszabályértelmezésével a bírság meghatározása kapcsán, ezért a Kúriai JPT Határozatnak a Kúriai Ítéletre, az FT Ítéletre és a GVH Határozatra kiterjedő hatállyal történő megsemmisítése szükséges.

IV.2. MÁSODLAGOS INDÍTVÁNY – AZ ALAPTÖRVÉNY B) CIKK (1) BEKEZDÉSÉNEK ÉS XXVIII. CIKK (1) ÉS (7) BEKEZDÉSEINEK SÉRELME

68. Abban az esetben, ha a T. Alkotmánybíróság a fenti IV.1. alfejezetben írtakkal bármely okból nem értene egyet, akkor az indítványozók a fenti I. fejezet (B) pontjában írott kérelmükhöz kapcsolódóan az alábbiakban mutatják be, hogy miért áll fenn az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelme, és ekként miért van helye a Kúriai JPT Határozatnak a Kúriai Ítéletre kiterjedő hatállyal történő megsemmisítésének.
69. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” Ez az alkotmányjogi norma rögzíti a tisztességes eljáráshoz, tehát a *fair trial*hez fűződő alapjogot.
70. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely

⁴⁰ A GVH KKV-kat érintő joggyakorlata: Vj-68/2016; Vj-4/2019; Vj-5/2019; Vj-112/2016; Vj-7/2018; Vj-51/2017; Vj-63/2017; Vj-64/2017; Vj-49/2016; Vj-46/2016; Vj-38/2016; Vj-23/2016; Vj-16/2016; Vj-8/2016; Vj-97/2015; Vj-130/2015; Vj-36/2018; Vj-61/2016

⁴¹ Kiemeljük továbbá, hogy ezen legmagasabb (150 millió forintos) bírsággal szankcionált KKV átlagos éves bevétele 20 milliárd forint (kb. 57 millió euró) volt (azaz a bírság a bevétel 0,75%-át jelentette) és 114 alkalmazottat foglalkoztatott. Ehhez képest az I. r. indítványozó 2019-es nettó árbevétele mindössze 11,3 milliárd forint (kb. 32,3 millió euró) volt (azaz a bírság az I. r. indítványozó árbevételeének 13% -a) és 118 alkalmazottat foglalkoztat. A bírság tehát aránytalan: a legnagyobb eddigi bírságot kapott KKV-nél az I. r. indítványozó jóval kisebb árbevétel mellett is jóval nagyobb összegű bírsággal került szankcionálásra.

⁴² A Booking.com és a Facebook csoportszintű árbevétele nagyjából 41 milliárd, illetve 62 milliárd euró volt az GVH eljárásának idején, szemben az indítványozók vállalkozáscsoportjának mintegy 64 millió eurós árbevételeivel.

a jogát vagy jogos érdekét sérti.” Ebben a rendelkezésben kerül meghatározásra a jogalanyok jogorvoslathoz való joga.

71. Ahogy azt a T. Alkotmánybíróság joggyakorlata is rögzíti, a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jog lényegét tekintve összefonódik, azok együttesen biztosítják egy jogállamban a hatékony bírói jogvédelmet. A 11/2019. (III. 29.) AB határozat az alábbiak szerint foglalta össze e két alapjog által a jogalkotó felé támasztott szabályozási elvárást: „[a] jogorvoslat ténylegességének követelménye, vagyis az, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, két elemet foglal magában: egyrészt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják-e jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága. A hatékony bírói jogvédelem követelménye része a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak. A jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthesse. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül. [kiemelés az indítványozóktól]”⁴³
72. A törvény által létrehozott bírósághoz, más néven a törvényes bíróhoz való jog kapcsán az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] - az önkényes ügyelosztási renddel szemben - az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba - többek között - az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései.”⁴⁴ Ezt az alkotmányos elvet a bíróságok szervezetéről is igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény („Bszi.”) az alapelvei között úgy fogalmazza meg, hogy „[s]enki sem vonható el törvényes bírójától”.⁴⁵
73. A jogorvoslati rendszer a közigazgatási bírósági határozatok felülvizsgálatának vonatkozásában sokáig – alkotmányjogi szempontból aggályosan – a Kúriának korlátozott reformatórius jogkört biztosított. Ezt a rendszert reformálta meg a jogalkotó a Kp. hatályba léptetésével az Emberi Jogok Európai Bírósága („EJEB”) joggyakorlatának való megfelelés érdekében. A Pákozdi kontra Magyarország ügyben 2014. november 25-én hozott, 51269/07. számú ítéletében („Pákozdi EJEB Ítélet”) ugyanis az EJEB akként foglalt állást, hogy „egy büntetőeljárással egyenértékű jellegű eljárás során, ahol a bizonyítási teher törvény alapján a kérelmező terhére fordul át, és ahol a tények relevanciájának ismételt értékelésére kerül sor, az ügy érdemében tárgyalás tartása nélkül való döntés a tisztességes tárgyalásra vonatkozó követelményeknek nem felel meg”. Ennek megfelelően az EJEB kártalanítás megfizetésére is kötelezte a Magyar Államot az Emberi Jogok Európai Egységokmányának 6. cikk 1. pontja szerinti tisztességes tárgyaláshoz való jog (*fair trial*) megsértése miatt.
74. Megjegyzendő, hogy a Pákozdi EJEB Ítélet azért is bír különös relevanciával a jelen ügyben, mert – ahogy azt a fenti 42-46. bekezdésekben már bemutattuk – a GVH bírság kiszabására irányuló

⁴³ Lásd a 11/2019. (III. 29.) AB határozat [11] bekezdését.

⁴⁴ Lásd például a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [33] bekezdését, a 3128/2020. (V. 15.) AB határozat [38] bekezdését, valamint a 26/2020. (XII.2.) AB határozat [20] bekezdését.

⁴⁵ Lásd a Bszi. 8. § (1) bekezdését.

közigazgatási eljárása az AB gyakorlatának értelmében „büntetőjogias jellegű” eljárásnak minősül az EJEB gyakorlatában csakúgy, mint az adóbírsággal végződő adóellenőrzési eljárások.

75. A magyar jogorvoslati rendszer *fair trial* elv szempontú újraértelmezésére az AB polgári ügyekben is reagált. A 24/2018. (XII. 28.) AB határozattal a tisztességes eljáráshoz való jog körében vizsgálta a Kúria felülvizsgálati eljárás keretében biztosított jogorvoslat megfelelőségét. E szerint: „[a] felülvizsgálati eljárásban a megváltoztató döntés meghozatalának lehetőségével a Kúria akkor élhet, ha a jogszabálysértő döntés helyett új döntés meghozatalához rendelkezésre áll valamennyi szükséges tény, adat. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből, és különösen a bírósághoz fordulás jogából mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványából ugyanakkor az következik, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete tartalmának alaptörvényi korlátja, hogy amennyiben a Kúria a felülvizsgálati kérelem keretei között a jogerős ítéletet megváltoztatja és a felperes kereseti kérelmét elutasítja, ez a döntés nem eredményezheti azt még látszólagos keresethalmazat esetén sem, hogy az eshetőleges kereseti kérelmek valamely elemét egyetlen bírói fórum sem vizsgálja meg érdemben. Ellenkező esetben ugyanis sérül a felperes azon, az Alaptörvényben rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból közvetlenül következő joga, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogokat és kötelességeket érdemben elbírálja.”⁴⁶ Ezen indokolás alapján az AB megállapította, hogy a keresetet reformatórius jogkörben elutasító kúriai döntés alaptörvény-ellenes volt, ezért azt megsemmisítette.
76. A Pákozdi EJEB Ítélet eredményeként bevezetett Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja az alábbiak szerint rendelkezik: „[h]a a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben elér, a bíróság a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és szükség esetén az ügyben eljárt bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja”. Magyarán a jogalkotó azzal orvosolta a korábbi alkotmányossági problémát, hogy a Kúria felülvizsgálati jogkörét kasszációs jogkörre szűkítette, ezzel összhangba hozva a felülvizgálatról szóló szabályozást a Kúria rendkívüli perorvoslati fórumként betöltött funkciójával.
77. Mindezek alapján a helyes alkotmányos értelmezés az, hogy a jelen ügyben a Kúria – mivel úgy találta, hogy az FT Ítélet jogszabálysértő – kizárólag az FT Ítélet hatályon kívül helyezésére és új határozat hozatalára volt felhatalmazva.
78. A jelen esetben a Kúriai Ítélet rendelkező része ugyan formálisan éppen ezt tette,⁴⁷ azonban a Kúriai Ítélet a tényleges tartalmát tekintve valójában mégis szembehelyezkedett a fenti alkotmányos elvekkel és a Kp. alkotmányos értelmezésével.
79. A Kúriai Ítélet indokolása ugyanis kifejezetten arra utasította a bírságbírságkiszabás kérdésében a Fővárosi Törvényszéket, hogy a megismételt eljárás során állapítsa meg, hogy a GVH Határozat „e tekintetben sem jogsértő”. Ebből pedig egyetlen törvényszéki döntés következhet: nevezetesen a kereset elutasítása. Tette ezt a Kúriai Ítélet annak ellenére, hogy indokolásában elismerte, hogy „a kereset elutasítására maga nem jogosult”. A Kúriai Ítélet ezzel nyilvánvalóan *contra legem* gyakorlatot valósított meg és egyben – *contra constitutionem* – súlyosan sértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz és a tényleges jogorvoslathoz való jogát.
80. A Pákozdi EJEB Ítéletből azonban éppen az következik, hogy a közigazgatási perben a Kúria bizonyos típusú döntéseket nem hozhat meg: ezen döntéseknek az alsóbb bíróság hatáskörében kell maradniuk. Amennyiben nem ez történik, akkor a Kúria valójában elvonja az alsóbb bíróság

⁴⁶ Lásd a 24/2018. (XII. 28.) AB határozat [21] bekezdését.

⁴⁷ Lásd a fenti II.5. alfejezetet.

hatáskörét. Ez a hatáskörrelvonás⁴⁸ pedig a jelen esetben nem valamiféle egyszerű igazgatási-szervezési kérdést jelent, hanem az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Ennek oka abban áll, hogy a Kúria (i) megfosztotta az indítványozókat a törvényes bírójuktól, amely a tisztességes eljáráshoz való jog immanens része, és (ii) megfosztotta az indítványozókat a jogorvoslathoz való joguktól, hiszen a Kúria kötelező utasítása által kötött Fővárosi Törvényszék nem képes hatékony bírói jogvédelmet és egyben hatékony jogorvoslatot adni a GVH Határozattal szemben.

81. Hangsúlyozzuk, a jelen ügyben nem arról van szó, hogy a Kúria egyszerűen felülvizsgálati jogkörét gyakorolva – egyes jogértelmezési vagy bizonyítási kérdésekben – iránymutatást adott volna a Fővárosi Törvényszéknek, amelynek ezen iránymutatás mentén további mérlegelési jogköre lenne. Annak sommás kimondásával, hogy a GVH Határozat „*e tekintetben [egyáltalán] nem jogsértő*”, a Kúria semmilyen mérlegelési, értékelési vagy szubszumálási lehetőséget nem hagyott a Fővárosi Törvényszék részére a bírság, azaz az indítványozók harmadlagos kereseti kérelme tekintetében. Ezáltal a Kúria megfosztotta az indítványozókat a további jogorvoslat alkotmányos jogától.
82. Más oldalról nézve, a Kúria a jelen ügyben valójában megkerülte az Alaptörvénnyel összhangba hozott új szabályozást azzal, hogy az iránymutatásában nem adott más lehetőséget a Fővárosi Törvényszéknek, minthogy – az alapul fekvő tények újbóli értékelésétől függetlenül – az indítványozók keresetét teljes egészében utasítsa el.
83. Végül jelezzük, hogy a Kúriai Ítélet valójában alaptörvény-ellenes helyzetet, egyfajta „alaptörvény-ellenes zsákutcát” teremtett a Fővárosi Törvényszék számára, mivel az
 - (i) ha a Kp. 110. § (3) bekezdése szerint – a bírósági hierarchiából fakadó kötelezettségének eleget téve – a megismételt eljárásban a keresetet elutasítja, akkor megsérti az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát;
 - (ii) ha pedig mégsem tenne eleget a rá nézve kötelező kúriai iránymutatásnak, és mégis újratárgyalná a bírság jogszerűségének kérdését, akkor ezáltal megsértené a rá vonatkozó azon alapvető eljárási szabályt, hogy a felsőbb bíróság utasítása rá nézve kötelező; ezáltal pedig ugyancsak sérülne az indítványozók Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből eredő, hatékony bírói jogvédelemhez fűződő joga.⁴⁹
84. A fentiekből következik, hogy a Fővárosi Törvényszék által a megismételt eljárásban meghozandó ítélet mindenképpen sértene az Alaptörvény B) cikkéből eredő jogbiztonság követelményét.
85. A fentiekhez kapcsolódóan a Kúriai JPT Határozat alaptörvény-ellenessége pedig abban áll, hogy az indítványozók jogegységi panaszát elutasította, és ezzel az alaptörvény-ellenes Kúriai Ítéletet lényegében hatályban tartotta.
86. Ennélfogva a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet megsemmisítése az alkotmányos jogvédelem érvényesülése érdekében mindenképpen szükséges.

⁴⁸ Lásd a hatáskörrelvonás tilalma kapcsán a 36/2015. (XII. 16.) AB határozat [142] bekezdését, amely megerősíti, hogy az alkotmányjogi értelemben vett hatáskör elvonásának tilalma a jogállamiság részét képezi.

⁴⁹ Lásd a 11/2019. (III. 29.) AB határozatot.

IV.3. HARMADLAGOS INDÍTVÁNY – AZ ALAPTÖRVÉNY XXVIII. CIKK (4) BEKEZDÉSÉNEK ÉS XV. CIKK (2) BEKEZDÉSÉNEK SÉRELME

87. Abban az esetben, ha a T. Alkotmánybíróság a fenti IV.1. és IV.2. alfejezetekben előadottakkal bármely okból nem értene egyet, akkor az indítványozók a fenti I. fejezet (C) pontjában előadott kérelmükhöz kapcsolódóan az alábbiakban mutatják be, hogy miért áll fenn az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének és XV. cikk (2) bekezdésének sérelme, és ekként miért van helye (i) a Tptv. 78 § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenessége megállapításának és (ii) a GVH Határozat bírságot kiszabó része megsemmisítésének, valamint a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet azon része megsemmisítésének, amely a GVH Határozat ezen részét jogszerűnek minősítette.

IV.3.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelme

88. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése értelmében „[s]enki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.” Az Alaptörvény ezen rendelkezése a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* jogelveket rögzíti.
89. Az Alkotmánybíróság a 16/2014. (V. 22.) AB határozatban rögzítette, hogy „[a] *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elveket megfogalmazó alkotmányos szabály a jogállamok egyik legnagyobb múltra visszatekintő garanciáját jeleníti meg: az állami büntetőhatalom gyakorlásának korlátját és gyakorolhatóságát övező feltételek előre megismerhetőségének követelményét.”⁵⁰
90. Ezen túlmenően, az Alkotmánybíróság több határozatában is kimondta, hogy a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poene sine lege* olyan jogelvek, amelyeknek nem csak a szűk értelemben vett büntetőjog esetében, hanem azon eljárások során is érvényesülniük kell, amelyek esetében a jogalkalmazó tilalmazott magatartások miatt alkalmaz valamely szankciót:
- (i) „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a versenyjogi jogsértések szankcionálása vonatkozásában - a büntetőjoghoz hasonlóan - követelmény a tilalmazott magatartások és a megvalósításuk miatt járó jogkövetkezmények ésszerű előreláthatósága.”⁵¹
 - (ii) „miként a büntetőjogban, úgy a versenyjogban is követelmény a tilalmazott magatartások és a megvalósításuk miatt járó jogkövetkezmények ésszerű előreláthatósága. Ez nem csupán az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdéséből eredően alkotmányos jogként, hanem alapjogként illeti meg az eljárás alá vont vállalkozásokat. Annak hangsúlyozása mellett, hogy a hagyományos büntetőjog és a büntetőjogias jellegű jogviszonyok eltérő jellegéből fakadóan a *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elvek nem feltétlenül ugyanolyan tartalommal érvényesülnek e két területen [...], az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy a büntetéssel fenyegetett cselekmények és büntetések törvény által előre történő meghatározása mindkét esetben követelmény”⁵²
 - (iii) „Az Alkotmánybíróság a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatában elismerte, hogy nemcsak a büntetőjogban, hanem példának okáért a közbeszerzési joggal sok tekintetben rokon

⁵⁰ Lásd a 16/2014. (V. 22.) AB határozat [33] bekezdését.

⁵¹ Lásd a 30/2014. (IX. 30.) AB határozat [108] bekezdését.

⁵² Lásd a 3100/2015. (V. 26.) AB határozat [71] bekezdését.

jogterületnek tekinthető versenyjogban is megtalálható »a tilalmazott magatartások és megvalósításuk miatt járó jogkövetkezmények észszerű előreláthatósága« követelmény.”⁵³

91. A fentiek értelmében tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése szerinti *nulla poena sine lege* elvnek a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, a GVH által lefolytatott közigazgatási eljárásban is érvényesülnie kell, pontosabban kellett volna. Ugyanis ezen eljárás is olyan eljárás volt, amelyben a GVH valamely tilalmazott magatartás miatt alkalmazott szankciót az indítványozókkal szemben.
92. A GVH által az indítványozókkal szemben lefolytatott eljárásban alkalmazható szankciókat a Tptv. 78. §-a szabályozza. Ezen § alapján a GVH által alkalmazható szankciók a bírság és a figyelmeztetés. A GVH által alkalmazható szankció mértékét a Tptv. 78. § (1b) bekezdése szabályozza, amelynek a GVH Határozat meghozatalakor hatályos normaszövege a következő volt:

„A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.”

93. A Tptv. 78. § (1b) bekezdését a jogalkotó 2021. január 1-től kezdődően egy további mondatral egészítette ki, így annak jelenleg hatályos normaszövege a következő (az újonnan beillesztett szövegrészt „<<>>” jelöléssel láttuk el):

„A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. <<Vállalkozások társulása esetén az egyes tagvállalkozások pénzügyi felelőssége nem haladhatja meg a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételük tíz százalékát.>>”

94. Az indítványozók az egyértelműség kedvéért rögzítik, hogy a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatát, amelynek alaptörvény-ellenességét állítják, a 2021. január 1-én hatályba lépett módosítás nem érintette, annak jogszabálysövege ugyanaz volt a GVH Határozat meghozatalakor is, mint jelenleg.
95. A Tptv.-nek a GVH Határozat meghozatalakor hatályban volt 78. § (5) bekezdése alapján „[h]a a bírságot a vállalkozáscsoport jogsértést megvalósító tagja önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a vállalkozáscsoportnak a határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.”
96. A Tptv. fentebb idézett 78. § (1b) bekezdése tehát diszkrecionális jogot ad a GVH kezébe a tekintetben, hogy a bírság összegét az eljárás alá vont vállalkozás vagy a teljes vállalkozáscsoport előző évi árbevétele alapján határozza meg.
97. A jelen esetben a GVH Határozat a vállalkozáscsoport árbevételét vette alapul, ennek okán a határozatban az I. r. indítványozón kívül azonosította a II. és III. r. indítványozókat mint azonos

⁵³ Lásd a 35/2019. (XII. 31.) AB határozat [35] bekezdését.

vállalkozáscsoportba tartozó személyeket, és őket a Tpvt. 78. § (5) bekezdése alapján mögöttes felelősként egyetemlegesen kötelezte a bírság megfizetésére.

98. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdése, amely bármilyen kontroll nélküli lehetőséget biztosít a GVH számára, hogy saját belátása szerint kétféle módon is meghatározhassa a bírság összegét, súlyosan sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését. Ennek oka a következőkben áll.
99. Az Alkotmánybíróság a 2/2016. (II. 8.) AB határozatban megerősítette azon, korábbi határozataiban is már kimondott álláspontját, hogy „*a nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvek által nyújtott védelem nem szűkíthető le a büntetőjog különös részi törvényi tényállás elemeire és az abban foglalt büntetési tételekre, hanem felöleli a büntetőjogi felelősségre vonás valamennyi releváns szabályát [lásd például: 35/1999. (XI. 26.) AB határozat, ABH 1999, 310, 316.]. Így az alkotmányos jog által garantált védelem kiterjed a büntethetőség, a büntetéskiszabás és ezen kívül valamennyi olyan büntetőjogi szabályra, amely a büntetőjog alkalmazása során az egyén alkotmányos szabadságjogait érinti.*”⁵⁴
100. A *nulla poena sine lege* elvből tehát egyértelműen következik, hogy a jogsértővel szemben kiszabható büntetésnek törvényben meghatározottnak kell lennie. Ennek a követelménynek a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata nem felel meg, ugyanis bármiféle megkötés vagy törvény alapján kötelezően mérlegelendő szempont nélkül a GVH-ra bízta azt, hogy a bírság összegét az adott vállalkozás vagy a vállalkozáscsoport előző évi árbevétele alapján határozza meg. Magyarán a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata szerinti büntetés mértékét a GVH teljesen önkényesen, kétféle módon is meghatározhatja. Ráadásul úgy, hogy még az a kötelezettség sem terheli, hogy ezen döntésének okát adja.
101. Az indítványozók rögzíteni kívánják, hogy a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondatának alaptörvényellenességét nem abban látják, hogy a GVH csoportszintű bírságot is alkalmazhat, hanem abban, hogy a kontroll nélküli diszkrecionalitás miatt jogalkalmazói önkényre adhat okot, és ekként sérti a *nulla poena sine lege* elvet.
102. Ahogyan ezt a jelen üggyel részben rokonságot mutató 3100/2015. (V. 26.) AB határozat is rögzítette, a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése szerinti „*csoportszintű bírság alkalmazásának célja az, hogy a nagyon súlyos jogsértések esetében a jogalkalmazó képes legyen a hasonló jogsértésektől való tartózkodás elérésére oly módon, hogy egyúttal megakadályozza az eljárás alá vont vállalkozások nettó árbevételének technikai átcsoportosítását, manipulálását a bírság mérséklése, vagy annak végrehajtása elkerülése céljából.*”⁵⁵ Az indítványozók ezen jogalkotói cél elméleti helyességét nem vitatják.
103. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdése azonban korlátlan teret ad a jogalkalmazói önkénynek, ugyanis semmiféle szabályt nem tartalmaz a körben, hogy a GVH-nak mikor kell vagy lehet csoportszintű bírságot alkalmaznia. Másképpen fogalmazva, a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata akkor is diszkrecionális lehetőséget biztosít a GVH számára, hogy csoportszintű bírságot szabjon ki, ha a vizsgálat alá vont vállalkozás esetében az árbevétel technikai átcsoportosítása vagy manipuláció tényszerűen nem történt. Hovatovább, a Tpvt. még csak követelményként sem írja elő a GVH számára, hogy vizsgálja ezen körülmények fennálltát vagy fenn nem álltát.
104. Ennek pedig a jelen esetben azért van kiemelt relevanciája, mert a GVH Határozatban annak ellenére került kiszabásra csoportszintű bírság az indítványozókkal szemben, hogy a GVH semmilyen

⁵⁴ Lásd a 2/2016. (II. 8.) AB határozat [89] bekezdését.

⁵⁵ Lásd a 3100/2015. (V. 26.) AB határozat [56] bekezdését.

technikai jellegű árbevételi átcsoportosítást vagy manipulációt nem tárt fel az indítványozók oldalán, és ennek megtörténtét a GVH Határozat 26. bekezdésében részletesen bemutatott árbevételi adatok tényszerűen cáfolják is.

105. Az indítványozók hangsúlyozzák továbbá, hogy szintén nem azt állítják, hogy sérti a *nulla poena sine lege* elvét az, ha a jogalkotó csak a büntetési tétel alsó és felső határát szabja meg, amely keretek között a jogalkalmazó jogosult kiszabni a pontos büntetést. Ebben az esetben ugyanis azért nem áll fenn alaptörvény-ellenesség, mert a potenciális büntetés lehetséges alsó és felső mértéke a törvény alapján egyértelműen megállapítható, az az eljárás minden szakaszában tudható.
106. Ezzel szemben a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján kiszabható büntetés esetén a GVH bármiféle törvényi kötöttség nélkül, önkényesen jogosult meghatározni, hogy csak az adott vállalkozás vagy az egész vállalkozáscsoport előző évi árbevételét veszi alapul a bírság összegének meghatározása során. Ezáltal pedig a GVH saját jogkörében, ráadásul indokolási kötelezettség nélkül jogosult abban az esetben is csoportszintű bírságot kiszabni, ha tényszerűen nem állt fenn technikai jellegű árbevételi átcsoportosítás vagy manipuláció.
107. A fentieket a konkrét esetre vetítve, annak okán, hogy a Tptv. 78. § (1b) bekezdése nem tesz eleget a *nulla poena sine lege* elvnek, az indítványozók valójában a GVH eljárás teljes időtartama alatt nem voltak tisztában azzal, hogy a bírság összegét a GVH kizárólag az I. r. indítványozó vagy pedig a teljes vállalatcsoport árbevétele alapján fogja meghatározni. Egy hétköznapiabb példával illusztrálva, ez lényegében olyan, mintha a büntetőeljárás alá vont személlyel csak az ítéletben közölnék, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény büntetési tétele kettőtől nyolc évig vagy pedig öttől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés volt.
108. Röviden összefoglalva a fentieket, a Tptv. 78. § (1b) bekezdés azért sérti a *nulla poena sine lege* elvet, mert a kiszabható bírság felső mértékét valójában nem a törvény határozza meg, hanem a GVH jogosult teljesen önkényes módon, az alapul fekvő körülmények érdemi vizsgálata és indokolási kötelezettség nélkül eldönteni, hogy csoportszintű bírságot alkalmaz vagy sem. Ráadásul az eljárás alá vont vállalkozás kizárólag a GVH Határozatból szerez tudomást arról, hogy a GVH az adott vállalkozás vagy a teljes vállalkozáscsoport árbevételét vette alapul a bírság meghatározásakor.
109. A teljesség kedvéért az indítványozók rögzítik, hogy a jelen esetben a GVH által kiszabott bírság összege messze meghaladja az I. r. indítványozó előző évi árbevételének tíz százalékát.⁵⁶ Ahogyan ez a GVH Határozat 26. bekezdését követő táblázatból kitűnik, az I. r. indítványozó 2019. évi árbevétele 10,5 milliárd Ft volt. Így abban az esetben, ha a GVH nem csoportszintű bírságot alkalmazott volna, akkor annak mértéke legfeljebb 1 milliárd 50 millió Ft lehetett volna, szemben a jelen esetben ténylegesen kiszabott 1,6 milliárd Ft-os bírságösszeggel.
110. A fentiek tehát egyértelműen alátámasztják, hogy a Tptv. 78. § (1b) bekezdése sérti a *nulla poena sine lege* elvét, ugyanis teret ad annak, hogy a GVH önkényes módon, indokolási kötelezettség nélkül határozza meg a bírság alapjául szolgáló árbevételt, függetlenül attól, hogy a vizsgálat alá vont vállalkozás esetében megvalósult-e az árbevétel technikai átcsoportosítása vagy manipuláció. Ennek okán pedig a GVH Határozatnak a bírságot kiszabó része, valamint a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet azon részei, amelyek a GVH Határozat ezen részét jogszerűnek minősítették, szintén alaptörvény-ellenesek a lenti 125-126. bekezdésekben írottak szerint.

⁵⁶ Tekintettel arra, hogy a GVH Határozat 2020-ban került meghozatalra, az előző évi árbevétel meghatározása során a GVH a 2019. évet vette alapul, ahogyan ezt a GVH Határozat 26. és 433. bekezdései is rögzítik.

IV.3.2. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme

111. A fentiekén túl, a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata abból az okból is alaptörvény-ellenes, mert sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmát az alábbiak okán.
112. A diszkrimináció tilalmának jogi alapja és joggyakorlata kapcsán hivatkozunk a fenti 60-62. bekezdésekben írottakra.
113. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata kapcsán a diszkrimináció tilalmának megsértése a következő okokból áll fenn.
114. Ahogyan ezt a fenti IV.3.1. alfejezetben részletesen bemutattuk, a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján a GVH teljesen diszkrecionális mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a bírság mértékét a jogsértést ténylegesen elkövető vállalkozás árbevétele vagy a teljes vállalkozáscsoport árbevétele alapján határozza meg.
115. Ezzel szemben a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés második mondata a következőképpen rendelkezik: „[a] vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.”
116. Magyarán míg ha egy vállalkozás valamely vállalkozáscsoport részét képezi és ekként követ el jogsértést, akkor a vele szemben a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján kiszabható bírság összege a teljes vállalkozáscsoport árbevételének tíz százalékáig terjedhet – amely összeg értelemszerűen meghaladhatja az adott vállalkozás éves árbevétele tíz százalékát. Másképpen fogalmazva, a bírság maximális összegét nem az határozza meg, hogy a jogsértést elkövető vállalkozás árbevétele mekkora, hanem az, hogy a teljes vállalkozáscsoport összes, egyébként jogsértést el sem követő vállalkozásának együttesen mekkora az árbevétele.
117. Ezzel szemben vállalkozások társulása esetében a kiszabható bírság összege kizárólag a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százalékáig terjedhet. Másképpen fogalmazva, vállalkozások társulása esetén a kiszabható bírság szigorúan a társulásban résztvevő, tehát a jogsértést ténylegesen elkövető vállalkozások árbevételéhez igazodik.
118. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdése tehát azért sérti az egyenlő bánásmód követelményét, mert míg vállalkozások társulása esetében úgy rendelkezik, hogy a bírság összegének meghatározása során kizárólag a jogsértést elkövető vállalkozások árbevétele vehető számításba, addig vállalkozáscsoportok esetében lehetőséget ad arra, hogy a bírság összege azon, a vállalkozáscsoport részét képező vállalkozások árbevétele alapján kerüljön meghatározásra, amelyek részt sem vettek a jogsértésben. Azaz a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése egy semmivel sem indokolható megkülönböztetést alkalmaz a bírság mértéke kapcsán attól függően, hogy a szankcionált vállalkozás egy vállalkozáscsoport tagja vagy vállalkozások társulásának tagja.
119. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdésének ezen szabályozási koncepciója pedig azért alaptörvény-ellenes, mert valójában semmilyen alkotmányos indoka nincs annak, hogy eltérő mértékű bírsággal lehessen szankcionálni egy vállalkozást attól függően, hogy vállalkozáscsoporthoz vagy vállalkozások társulásához tartozik. Egy vállalkozás által elkövetett jogsértés súlya ugyanis semmilyen módon nem függ attól, hogy azt az adott vállalkozás mint egy vállalkozáscsoport tagja, vagy mint vállalkozások társulásának tagja követte el.
120. Másképpen fogalmazva, a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata alapján annak ellenére lehet súlyosabb szankcióval súlytani egy vállalkozáscsoport részét képező vállalkozást, mint egy

vállalkozások társulásában résztvevő vállalkozást, hogy (i) ezen személyek egymással összehasonlítható helyzetben vannak, hiszen mindkét esetben a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése alapján, a GVH által kerülnek szankcionálásra, és (ii) a megkülönböztetésnek semmilyen alkotmányos indoka nincs.

121. Az indítványozók csupán a teljesség kedvéért jegyzik meg, hogy a GVH Határozat meghozatalakor fennálló alaptörvény-ellenességet csak tovább erősítette a Tpvt. 78. § (1b) bekezdésének harmadik mondata, amely 2021. január 1-én lépett hatályba. Ezen jogszabályi rendelkezés ugyanis *expressis verbis* kimondja, hogy „[v]állalkozások társulása esetén az egyes tagvállalkozások pénzügyi felelőssége nem haladhatja meg a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételük tíz százalékát”. Magyarán 2021. január 1. óta nemcsak azért áll fenn semmivel sem igazolható megkülönböztetés a Tpvt. 78. § (1b) bekezdése tekintetében, mert lehetőséget ad arra, hogy másféle módon kerüljön meghatározásra a bírság összege attól függően, hogy vállalkozások társulásában részt vevő vagy vállalkozáscsoport részét képező vállalkozást szankcionál a GVH, hanem azért is, mert míg a vállalkozások társulásához tartozó vállalkozások pénzügyi felelőssége legfeljebb az adott vállalkozás árbevételének tíz százalékáig terjedhet, addig valamely vállalkozáscsoport részét képező vállalkozás esetében azáltal, hogy a GVH csoportszintű bírságot is alkalmazhat, a szankcionált vállalkozás pénzügyi felelőssége messze meghaladhatja a saját árbevételének tíz százalékát.
122. Ezen szabályt a jelen esetre vetítve, ha az I. r. indítványozó vállalkozások társulásához tartozna, és vele szemben ebben a minőségben indítana bármely olyan eljárást a GVH, amelyben a bírság összegét a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés alapján kellene meghatározni, akkor a bírság maximuma az I. r. indítványozó előző évi árbevételének legfeljebb tíz százaléka lehetne. Ellenben, ha az I. r. indítványozót mint egy vállalkozáscsoport részét képező vállalkozást szankcionálná a GVH – mint ahogyan az történt a jelen esetben –, akkor a bírság lehetséges maximális összege meghaladhatná az I. r. indítványozó árbevételének tíz százalékát amiatt, hogy a GVH-nak lehetősége van csoportszintű bírság kiszabására. És ahogyan ez a jelen konkrét esetben meg is mutatkozott, a GVH tényszerűen élt is a csoportszintű bírság kiszabásának lehetőségével a GVH Határozatban.
123. E körben végezetül – az esetleges félreértések elkerülése érdekében – az indítványozók rögzíteni kívánják, hogy nem abban látják az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét, hogy a jelen alkotmányjogi panasz iránti indítvány alapjául szolgáló eljárásban a GVH-nak a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés vállalkozások társulására irányuló szabályai alapján kellett volna meghatároznia a bírság összegét, és ekként csak alacsonyabb összegű bírság kiszabására lett volna lehetősége. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdésének alaptörvény-ellenessége ezzel szemben abban áll, hogy ezen jogszabályi rendelkezés alkotmányos indok nélküli megkülönböztetést alkalmaz a GVH által szankcionált vállalkozások között a tekintetben, hogy az adott vállalkozás valamely vállalkozáscsoport vagy vállalkozások társulása részét képezi. Míg ugyanis az előbbi esetben a bírság maximális összege meghaladhatja a jogsértést elkövető vállalkozás árbevételének tíz százalékát (és az egész vállalkozáscsoport árbevételének tíz százalékáig terjedhet), addig az utóbbi esetben a bírság szigorúan a jogsértést elkövető vállalkozások árbevételének tíz százaléka alapján kerülhet meghatározásra, sőt 2021. január 1. óta immáron az egy-egy vállalkozással szembeni kiszabható bírság maximuma is legfeljebb az adott vállalkozás árbevételének tíz százalékáig terjedhet.

IV.3.3. A Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének következményei

124. A fentiek alapján tehát a Tpvt. 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenes, ugyanis sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését.

125. Arra tekintettel pedig, hogy a GVH Határozat az indítványozókkal szemben a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenes rendelkezése alapján szabott ki bírságot, a GVH Határozatnak a bírságot megállapító rendelkezése is ellentétben áll az Alaptörvénynek a fenti 124. bekezdésben hivatkozott rendelkezéseivel.
126. Bár az FT Ítélet a GVH Határozatnak a bírság megfizetésére kötelező rendelkezését megsemmisítette és e körben a GVH-t új eljárás lefolytatására utasította, a Kúriai Ítélet az FT Ítélet ezen részét hatályon kívül helyezte, és egyértelműen rögzítette, hogy a GVH Határozat a bírság kiszabása tekintetében sem jogszabálysértő. Magyarán a Kúriai Ítélet jogszerűnek mondta ki a GVH Határozatnak a bírságot kiszabó rendelkezéseit. Ebből az okból kifolyólag pedig a Kúriai Ítéletnek azon része is ellentétben áll az Alaptörvénynek a fenti 124. bekezdésben hivatkozott rendelkezéseivel, amelyekben kimondásra került, hogy a GVH Határozatban megállapított bírság jogszerű. Azáltal pedig, hogy a Kúriai JPT Határozat az indítványozók jogegységi panaszát elutasította, és ezzel hatályban tartotta a Kúriai Ítéletet, a Kúriai JPT Határozat is alaptörvény-ellenes.
127. Ezért van helye (i) a Tptv. 78. § (1b) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenessége megállapításának, és (ii) a GVH Határozat bírságot kiszabó része megsemmisítésének, valamint a Kúriai JPT Határozat és a Kúriai Ítélet azon részei megsemmisítésének, amelyek a GVH Határozat ezen részét jogszerűnek minősítették.
128. A teljesség kedvéért az indítványozók rögzíteni kívánják, hogy tisztában vannak azzal, hogy a T. Alkotmánybíróság a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatban már vizsgálta a Tptv. 78. §-ának alaptörvény-ellenességét. Ez a vizsgálat azonban nem terjedt ki a Tptv. 78. § (1b) bekezdésének azon tartalmú vizsgálatára, hogy az összhangban van-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével, illetve XV. cikk (2) bekezdésével. Így bár a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatban szereplő egyes megállapítások a jelen eljárás szempontjából is relevánsak, a jelen alkotmányjogi panasz iránti indítvány az érdemét tekintve eltér ezen korábbi AB határozat kapcsán felvetett és taglalt alkotmányossági kérdésektől. A 3100/2015. (V. 26.) AB határozat tehát sem a jelen alkotmányjogi panasz iránti indítvány befogadhatóságának és érdemi elbírálásának, sem a Tptv. 78. § (1b) bekezdése megsemmisítésének nem képezheti akadályát.

V. ZÁRÓ RÉSZ

129. Az indítványozók jogi képviselőinek meghatalmazását a jelen alkotmányjogi panaszhoz I/I alatt mellékeljük. A jogi képviselők adatai a következők:
- (i) **DLA Piper Posztl, Nemescsói, Györfi-Tóth és Társa Ügyvédi Iroda**
eljáró ügyvéd: dr. Marosi Zoltán
[REDACTED]
- (ii) **Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda**
eljáró ügyvéd: dr. Halász Bálint
[REDACTED]
130. Az iratok átvételére kijelölt jogi képviselő a Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda. Kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy az eljárás során keletkező valamennyi iratot a Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda részére szíveskedjen kézbesíteni.
131. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján a jelen alkotmányjogi panasz iránti indítványt az ügyben elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéken terjesztettük elő.

132. Az Abtv. 54. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, így az indítványozók illetéket nem róttak le.

133. Az indítványozók – hivatkozással az Abtv. 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére – nyilatkoznak, hogy személyes adataik közzétételéhez nem járulnak hozzá.

Budapest, 2023. április 5.

Tisztelettel:

■■■■■ I. r. indítványozó,
■■■■■ II. r. indítványozó és
■■■■■ III. r. indítványozó

képv.:

DLA Piper Posztl, Nemescsói, Györfi-Tóth és Társa Ügyvédi Iroda és Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda

MELLÉKLETEK:

- I/1 Ügyvédi meghatalmazás
- I/2 Kúriai JPT Határozat
- I/3 Kúriai Ítélet
- I/4 FT Ítélet
- I/5 GVH Határozat
- I/6 Kormányhivatali Határozat
- I/7 GVH Határozattal szembeni keresetlevél

